

Черняєва А.О.

НЕОБХІДНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО СЬОГОДЕННЯ У ФОРМУВАННІ ТА РОЗВИТКУ РОБІТНИЧИХ КАДРІВ

Забезпечення виробництва робітничими кадрами високої кваліфікації виступало однією з першочергових задач стратегії сталого розвитку України. Так було до 24 лютого 2022 року, але, на жаль, життя вносить свої корективи, і після повномасштабного вторгнення Росії в Україну, відбулось виокремлення актуальних проблем спричинених впливом повномасштабної війни і плани трішки змінились.

Попри те, що війна ще триває українська влада разом із зарубіжними партнерами, вже активно розробляють плани повоєнного відновлення України. Очевидно, особливо гостро наша країна буде мати потребу в робітничих кадрах для своєї відбудови та відновлення. Звичайно відсоток необхідності в робітничих професіях залежатиме від економічної стратегії України, але він однозначно буде дуже високий.

І сьогодні в першу чергу постає питання вже не лише про розвиток робітників, а про їх формування. Стосовно робітничих кадрів, формування означатиме процес набуття первинних компетенцій особами, що не володіють певними знаннями, уміннями та навичками за певною робітничою професією на базі регіональних професійно-технічних училищ й центрів зайнятості, навчально-виробничих комбінатах підприємств та створюють потенціал для функціонування підприємств в певному регіоні.

Розвиток робітничих кадрів, можна сформулювати як комплекс дій, що здійснюється в межах стратегії розвитку задля комплексного забезпечення господарюючих суб'єктів робітниками необхідного професійно-кваліфікаційного рівня та реалізується засобами кадрової політики окремого підприємства, й передбачає запровадження заходів з адаптації, професійного навчання, оцінки, руху та стимулювання робітників, що відповідають фізіологічним, розумовим та психо-емоційним характеристикам людини та ведуть до досягнення поставлених цілей [1].

В табл. 1 наведемо характеристику складових формування й розвитку робітничих кадрів.

**Характеристика складових формування й розвитку робітничих кадрів
в межах реалізації кадрової політики підприємства**

Складові	Найменування складових	Сутнісна характеристика складових
Формування робітничих кадрів	Пошук кандидатів на вакантне робоче місце	Процес знаходження робітників необхідної професії та кваліфікації через зовнішні та внутрішні джерела інформації
	Добір робітників:	Комплексний процес відбору та найму робітників на вакантне робоче місце в залежності від професійно-кваліфікаційного рівня пошукувача
	відбір	Процес вибору того кандидата, який в найбільшому ступені задовольняє вимогам роботодавця в залежності від характеру виконуваних робіт, із списку тих, хто подав заявки на здобуття вакантного робочого місця
	найм	Процес підписання трудового договору між найманим робітником та представником роботодавця щодо умов та оплати праці, взаємовідносин із адміністрацією, характеру праці тощо
	Первинна професійна підготовка	Професійно-технічне навчання осіб, які раніше не мали робітничої професії, що забезпечує рівень професійної кваліфікації, необхідний для продуктивної професійної діяльності
	Адаптація робітників	Двосторонній процес пристосування робітника до робочого місця й колективу та, навпаки, колективу до новачка, що скорочує термін входження до нормального режиму праці та відпочинку
Розвиток робітничих кадрів	Оцінка та атестація	Процедура виявлення ступеня відповідності робітника вимогам робочого місця, за результатами якої

робітників	приймається рішення щодо: присвоєння більшого тарифного розряду, залишення в межах існуючого розряду, вивільнення
Внутрішньо-організаційний рух	Процес внутрішньо-організаційних переміщень як в межах посад, так і в межах ротації та тарифного розряду
Стимулювання робітників	Розробка заходів, що передбачає підвищення зацікавленості робітника в кінцевих результатах праці, скороченні рівня бракованої продукції та використання сировини, матеріалів, напівфабрикатів
Підвищення кваліфікації	Професійно-технічне навчання робітників, що дає змогу розширювати і поглиблювати раніше здобуті знання, уміння і навички на рівні вимог виробництва чи сфери послуг
Професійна перепідготовка	Професійно-технічне навчання, спрямоване на оволодіння іншою професією робітниками, які здобули первинну професійну підготовку
Соціальний розвиток робітників	Цілеспрямований процес удосконалення соціальної структури і професійно-кваліфікаційного складу персоналу, задоволення потреби менш соціально захищених груп персоналу в їх професійному розвитку

Також особливу увагу потрібно приділити такій складовій розвитку робітничих кадрів, як професійна перепідготовка. Перепідготовка робітників – це професійно-технічне навчання, спрямоване на оволодіння іншою професією робітниками, які здобули первинну професійну підготовку у випадку реорганізації, модернізації виробничої бази підприємства, втраті актуальності виконувати функції по раніше здобутій спеціальності або здатності до раніше виконуваних функцій [2]. Або людина, яка вже має вищу освіту також може опанувати нову робітничу професію, і тим самим набути нові знання та навички, щоб бути корисною при відновленні своєї держави, а також можливість мати більш затребувану та

оплачувану роботу саме сьогодні. На думку аналітиків Світового банку, формування не менше 80% ВВП розвинутих країн безпосередньо залежить від якості трудового потенціалу і лише 20% ВВП визначається матеріальними умовами виробництва. Все це вимагає систематичного підвищення кваліфікаційного рівня працівників, у тому числі через професійне навчання кадрів на виробництві [3].

Звичайно вітчизняний досвід показує безліч проблем та прогалин щодо особливостей процесу формування й розвитку робітничих кадрів, як на рівні окремого підприємства, так і на державному рівні і можливо саме світовий досвід, управління розвитком робітників з тим, щоб перенести основні тенденції та визначити основні пріоритети в управлінні розвитком робітників вітчизняних підприємств необхідно врахувати при розробці та впровадженні планів повоєнного відновлення України.

Література:

1. Черняєва А. О. Організаційно-економічне забезпечення формування та розвитку робітничих кадрів підприємства (на прикладі Харківської області): дис. канд. екон.наук: 08.00.04. Харків, 2015. 22 с.

2. Про затвердження Положення про професійне навчання кадрів на виробництві: Наказ Міністерства праці та соціальної політики України, міністерства освіти і науки України від 26.03.2001 р. №127/151 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>.

3. Петрова Т. П. Професійний розвиток працівників: проблеми стимулювання персоналу та заінтересованості роботодавців / Т. Петрова // Україна: аспекти праці. – 2010. – № 2. – С. 26–34.